

Súd: Okresný súd Košice I
Spisová značka: 16C/2/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7115235342
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ildikó Vekrbauerová
ECLI: ECLI:SK:OSKE1:2016:7115235342.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Košice I sudkyňou JUDr. Ildikó Vekrbauerovou v právnej veci navrhovateľa: Rapid life životná poisťovňa, a.s., so sídlom Garbiarska č. 2, 040 71 Košice, IČO: 31690904, právne zastúpený JUDr. Gabrielom Gulbišom, advokátom AK, so sídlom v Košiciach, Nemcovej č. 22, proti odporcovi: W. I. Y., nar. XX.X.XXXX, trvale J. Ž. Č.. XX, XXX XX T., právne zastúpený JUDr. Martinou Gombošovou, advokátkou AK, so sídlom v Košiciach, Moldavská cesta č. 6, 040 11 Košice, v konaní o určenie, že poistný vzťah medzi navrhovateľom a odporcom trvá s alternatívou takto

rozhodol:

I. Návrh z a m i e t a .

II. Odporcovi p r i z n á v a náhradu trov konania v sume 119,11 EUR, pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia v sume 119,11 EUR, ktorú je navrhovateľ p o v i n n ý zaplatiť JUDr. Martine Gombošovej, právnej zástupkyňi odporcu do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

V konaní vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 16C/277/2008 sa odporca (v postavení navrhovateľa) domáhal voči navrhovateľovi (v postavení odporcu) návrhom doručeným súdu dňa 28.11.2008 určenia, že zmluva o poistení osôb č. 5017100021 zo dňa 16.12.1996 trvá a navrhovateľ a odporca sú touto zmluvou o poistení viazaní a náhrady trov konania.

Okresný súd Košice I rozsudkom č. k. 16C/277/2008 - 270 zo dňa 14.11.2012 určil, že poistný vzťah medzi navrhovateľom a odporcom vyplývajúci zo zmluvy o poistení osôb č. 5017100021 zo dňa 16.12.1996 trvá a navrhovateľ a odporca sú touto zmluvou o poistení viazaní (I. výrok), navrhovateľovi priznal náhradu trov konania v sume 781,88 EUR, ktorá pozostáva z trov právneho zastúpenia v sume 682,30 EUR a zo súdneho poplatku v sume 99,58 EUR, a ktorú odporcu zaviazal zaplatiť JUDr. Martine Gombošovej, právnej zástupkyňi navrhovateľa do troch dní od právoplatnosti rozsudku (II. výrok), a konanie o vzájomnom návrhu odporcu voči navrhovateľovi vylúčil na samostatné konanie (III. výrok). Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 14.3.2014.

Uvedený vzájomný návrh (tak ho označil odporca vo vyššie uvedenom konaní) bol podaný dňa 17.10.2012 na pojednávaní v znení:

Určuje, že poistný vzťah medzi navrhovateľom a odporcom podľa poistnej zmluvy č. 5017100021 zo dňa 16.12.1996 trvá a navrhovateľ má voči odporcovi právo na poistnú sumu pre prípad dožitia sa konca poistenia vo výške 3.481,04 EUR po započítaní pohľadávky odporcu vo výške 1.020,48 EUR, t.j. celkom vo výške 2.460,56 EUR, ktorá poistno - matematicky zodpovedá výške poistného skutočne uhradeného navrhovateľom odporcovi, alebo pre prípad, že súd prvý petit zamietne, aby rozhodol takto:

Určuje, že poistný vzťah medzi navrhovateľom a odporcom podľa poistnej zmluvy č. 5017100021 zo dňa 16.12.1996 v časti poistenia rizika smrti trvá a v časti poistenia dožitia sa konca poistenia zanikol.

Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi bezdôvodné obohatenie vo výške 794,93 EUR, ktorá poistno - matematicky zodpovedá časti poistného uhradeného navrhovateľom za poistenie rizika dožitia sa konca poistenia, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku, alebo pre prípad, že súd prvý a druhý petít zamietne, aby rozhodol takto:
Návrh navrhovateľa zamieťa.

Krajský súd v Košiciach rozsudkom č.k. 11Co/103/2013 - 319 zo dňa 29.1.2014 odmietol odvolanie proti výroku o vylúčení vzájomného návrhu na samostatné konanie, potvrdil rozsudok vo vyhovujúcom výroku a vo výroku o náhrade trov konania a navrhovateľovi priznal náhradu trov odvolacieho konania vo výške 81,46 EUR, ktorú zaviazal odporcu zaplatiť JUDr. Martine Gombošovej, advokátke, do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Predmetom tohto konania je teda vyššie uvedený vylúčený vzájomný návrh. Tým, že súd právoplatne rozhodol, že vzájomný návrh sa vylučuje na samostatné konanie, uvedené právo uplatňované navrhovateľom (poisťovňou) už nemá povahu vzájomného návrhu.

Navrhovateľ svoj návrh odôvodnil tým, že podľa § 9 ods. 3 Zák. č. 24/1991 Zb. o poisťovníctve v znení účinnom ku 30.5.1995 malo poistenie zabezpečovať v zodpovedajúcej miere dlhodobú splniteľnosť záväzkov, inak orgán štátu nemal povolenie na podnikanie s takýmto poistením navrhovateľovi vydať. Metódou na zistenie, či poistenie, ktorého predaj sa mal povoliť, spĺňa podmienku dlhobodej splniteľnosti záväzkov v zodpovedajúcej miere boli poistno - matematické postupy, na základe ktorých štát tiež preveroval, kontroloval a nakoniec schválil kalkulácie a sadzby poistenia v podkladoch žiadosti o udelenie povolenia na podnikanie. Štát vydaním povolenia na podnikanie ohľadom poistenia, ktorého sa návrh dotýka, potvrdil, že kalkulácia sadzby dotknutého poistenia poistno - matematicky zohľadňujú dlhodobú splniteľnosť záväzkov v zodpovedajúcej miere. Povolenie oprávňovalo a zaviazalo navrhovateľa uzatvárať poistné zmluvy na daný typ poistenia výhradne so štátom povolenými sadzbami poistného. V roku 1999 pri kontrole kalkulácii štát potvrdil, že kalkulácie sú správne, ani v roku 2003 kalkuláciám a sadzbám poistenia nič nevytkol a potvrdil, že poisťovňa ich v zmysle zákona prísne dodržiava pri zmluvných vzťahoch. Až na základe Protokolu č. ODO-12990/2007 z 29.10.2007 príslušný orgán štátu identifikoval „Nedostatok“ v činnosti navrhovateľa, ktorý spočíval v tom, že poistné podľa príslušných poistno - matematických metód nezohľadňovalo všetky záväzky z poistenia. Nesprávnosť kalkulácie poistenia UDP-K potvrdil aj znalecký posudok, ktorý dal navrhovateľ vypracovať, aby nezávisle, odborne preveril závery orgánu dohľadu. Poistné je cenou poistenia. Výšku poistného, ktorá sa ukázala ako nedostatočná a neprimerane nízka, určil orgán štátu v sadzbách poistného. Okolnosť, že Protokol zo dňa 29.10.2007 zistil nedostatok v sadzbách poistného, ktoré boli schválené subjektom odlišným od oboch účastníkov konania, ktorý bolo potrebné odstrániť prepočítaním a prijatím opatrení, potvrdzuje aj list Národnej banky Slovenska č. ODT-1355/2012 zo dňa 8.2.2012. Cena poistenia bola v okolnostiach prípadu určená tretím subjektom - Ministerstvom financií SR v roku 1995. Takto stanovená cena sa ukázala ako zrejme neprimeraná a pojem „neprimeranosť“ definujú Princípy v článku 1:302, pričom v rámci hodnotenia tohto pojmu ukladajú vziať do úvahy aj povahu zmluvy a zvyklosť a prax príslušného odvetvia. Pre odvetvie poisťovníctva je obvyklá prax taká, že závislosť poistného ako ceny plnenia a poistných plnení ako hlavného predmetu poistnej zmluvy je daná matematickými zásadami. Ak je sadzba poistného, teda výška ceny poistenia stanovená v rozpore s poistnou matematikou a v dôsledku toho sa stane neprimerane nízkou, ide o neprimeranú cenu plnenia. Podľa článku 6:105 v spojení s článkom 6:106, ods. 2 Princípov európskeho zmluvného práva „Ak je cena alebo iná podmienka určená treťou osobou zrejme neprimeraná, má byť nahradená primeranou cenou alebo primeranou podmienkou.“ Citovaný článok 6:105 a 6:106 ods. 2 v spojení s článkom 1:101, ods. 4 oprávňuje súd ku úprave neprimeranej ceny tak, aby sa stala primeranou. Žiadna zo zmluvných strán nedostatok zistený NBS nespôsobila a ani nemohla predvídať. Navrhovateľ sa v krátkom čase po zistení uvedenej novej okolnosti aktívne usiloval uzavrieť s odporcom dohodu, ktorou by rozpor so zákonom odstránil. Iniciatíva navrhovateľa nebola úspešná. Navrhovateľ (v tomto konaní v pozícii odporcu - poznámka súdu) v súdnom konaní navrhuje zotrvanie v poistnom vzťahu za nezmenených podmienok s poukazom na bezvýhradnú aplikáciu zásady, že zmluvy sa majú plniť. Zásada, že zmluvy sa majú plniť, nie je absolútna a má svoje obmedzenia, ktoré predstavuje napr. záujem na ochrane spotrebiteľa, ktorý má vyvážiť značnú nerovnováhu vyvolanú dodávateľom v neprospech spotrebiteľa. Vyváženie prípadnej nerovnováhy má viesť k rovnovážnemu postaveniu a nemá spôsobovať opačnú nerovnováhu alebo inú poruchu tento krát v neprospech dodávateľa. Podstatná zmena vonkajších, zmluvnými stranami neovplyvniteľných okolností, o ktorej sa zmluvné strany dozvedia počas trvania

zmluvného vzťahu, ak má vplyv na obsah záväzkového vzťahu, spôsobuje narušenie prirodzenej spravodlivosti medzi zmluvnými stranami a dopadá obzvlášť ťaživo na jednu zo zmluvných strán, je okolnosťou, s ktorou je možné spojiť prelomenie zásady pacta sunt servanda v podobe následnej úpravy zmluvného záväzku, alebo jeho zániku. K takému riešeniu sa prikláňajú právne dokumenty Európskej únie ako sú Princípy európskeho zmluvného práva, Európsky návrh spoločného referenčného rámca ako aj princípy Zásad UNIDROIT. Označené právne dokumenty obsahujú také ustanovenia, ktoré sú právnymi dokumentmi Európskej únie považované za relevantné právne princípy základných zásad súkromného zmluvného práva v Európskej únii. Zásady európskeho práva by mali mať aplikačnú a interpretačnú prednosť pred vnútroštátnym právom aj v Slovenskej republike. Význam Princípov európskeho zmluvného práva je však najmä v tom, že majú slúžiť ako všeobecné pravidlá zmluvného práva, pričom „môžu poskytnúť riešenie otázok, ktoré rozhodujúci právny poriadok, alebo rozhodujúce právne normy neriešia“. Princípy európskeho zmluvného práva obsahujú výkladové argumenty, ktoré presahujú slovenský právny poriadok a prelínajú sa právnymi poriadkami západnej a európskej právnej kultúry a majú preto charakter univerzálnych právnych princípov a vyžadujú v situácii, ak sa po uzavretí zmluvy objavia zmenené okolnosti, ktoré činia plnenie zo zmluvy pre niektorú zo strán extrémne obtiažne, ak tieto okolnosti neboli v čase uzavretia zmluvy predvídateľné, aby dotknutá strana iniciovala jednanie o novom obsahu zmluvy. Trvanie na zmluvnom vzťahu, v ktorom je inkorporovaná neprimeraná cena spôsobujúca výraznú nerovnováhu medzi zmluvnými stranami nemôže byť v súlade s dobrými mravmi a nemôže byť spravodlivé. Je faktom, že podmienky, za akých zmluvné strany uzatvorili poistenie sa pod vplyvom vonkajších okolností podstatne zmenili. Za danej situácie je nutná korekcia nespravodlivosti vyplývajúcej zo zmluvnej nerovnováhy spôsobenej následnými udalosťami, ktoré strany nemohli odôvodnene pri uzavieraní zmluvy predvídať a to spravodlivým usporiadaním zmluvného vzťahu, ak by

- a) poistný vzťah trval ďalej za zmenených podmienok, keď súd určí primeranú cenu poistenia v časti poistného vzťahu pre prípad dožitia sa konca poistenia, alebo
- b) poistný vzťah trval ďalej za zmenených podmienok, keď skutočne navrhovateľom zaplatené poistné bude z poistno - matematického hľadiska zabezpečovať trvalú splniteľnosť záväzku, teda ak poistná suma pre prípad dožitia bude do budúcnosti stanovená poistno - matematicky správne, alebo
- c) poistný vzťah trval ďalej v časti poistenia smrti, a zanikol v časti poistenia pre prípad dožitia s tým, že odporca bude povinný vrátiť navrhovateľovi časť poistného zodpovedajúcu poisteniu rizika dožitia, ktorá sa tak stane bezdôvodným obohatením odporcu, alebo
- d) poistenie ako celok zaniklo s výplatou vopred dohodnutej ceny poistenia v danom okamihu, a to s výplatou príslušnej odkupnej hodnoty navrhovateľovi, alebo
- e) by došlo k určení výšky nárokov navrhovateľa voči odporcovi súdom podľa § 136 O.s.p., ak sa súd nestotožní s iným optimálnym právnym riešením.

Spravodlivé usporiadanie sporného právneho vzťahu možno v súdnom spore dosiahnuť iba za pomoci rozhodovacej činnosti súdu. Vzhľadom na zásadu hospodárnosti konania, aby odporca neúčelne nerozmnožoval súdne konania, pretože dokazovanie v tomto konaní môže byť podkladom o rozhodnutí aj o vzájomnej žalobe s uplatnením pohľadávky odporcu vo výške 1.020,48 EUR (30.174,- Sk) voči navrhovateľovi vo forme nedoplatku správne navýšeného poistného, ktorý mal navrhovateľ voči odporcovi plniť, návrh navrhovateľa a vzájomný návrh odporcu sa týkajú tých istých účastníkov a skutkovo aj právne spolu súvisia.

Odporca sa k návrhu navrhovateľa (k vzájomnému návrhu) vyjadril v písomnom podaní doručenom súdu dňa 25.10.2012 (čl. 254 - 257 súdneho spisu sp. zn. 16C/277/2008), v ktorom okrem iného uviedol, že navrhovateľ stavia svoju vzájomnú žalobu okolo centrálnej myšlienky spravodlivého usporiadania vzťahov použitím, resp. aplikáciou vyššie uvedeného článku 6:105 v spojení s článkom 6:106 ods. 2 Princípov európskeho zmluvného práva, ktoré podľa názoru odporcu nie sú normatívnym právnym aktom, z ktorého by bolo možné odvodzovať práva a povinnosti samo o sebe, tak ako sa o to snaží navrhovateľ. Princípy európskeho zmluvného práva ako vyplýva aj z ich samotného prvého článku sa aplikujú ak sa strany dohodli na ich začlenení do zmluvy, alebo na tom, že sa nimi bude ich zmluva spravovať (článok 1:101 ods. 2 Princípov). Článok 1:101 ods. 3 Princípov zasa vymenúva spôsoby, resp. možnosti aplikácie Princípov a to v prípade, ak si zmluvné strany dojednali pre spravovanie ich zmluvy všeobecné právne zásady, alebo obdobné pravidlá, alebo si ne zvolili žiadny právny poriadok pre spravovanie ich zmluvy. Zo znenia samotnej poistnej zmluvy uzatvorenej medzi navrhovateľom a odporcom je zrejmé, že zmluvné strany tejto poistnej zmluvy si jasne zvolili právny poriadok aj právne normy, ktoré spravujú túto poistnú zmluvu, strany sa nedohodli na použití všeobecných právnych zásad

ani iných obdobných pravidiel, rovnako ani na začlenení týchto Princípov, resp. na spravovaní zmluvy týmito Princípmi. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že v súlade so samotnými Princípmi európskeho zmluvného práva je ich aplikácia na poistnú zmluvu uzatvorenú medzi navrhovateľom a odporcom vylúčená. Odporca zároveň v tomto písomnom vyjadrení poukázal na to, že predmetné Princípy zatiaľ neboli prijaté ako všeobecne záväzný právny akt EÚ, čo rovnako potvrdzuje fakt nepoužiteľnosti týchto Princípov na právny vzťah odporcu a navrhovateľa vyplývajúci z ich poistnej zmluvy. Nie je dostatočným odôvodnením použitia týchto Princípov aj na právny vzťah odporcu a navrhovateľa, najmä s ohľadom na skutočnosť, že použitie týchto Princípov tieto samy ustanovujú v článku 1:101, pričom z tohto článku jednoznačne vyplýva vylúčenie predmetnej poistnej zmluvy z použitia Princípov európskeho zmluvného práva, resp. nadbytočnosť použitia týchto Princípov v konkrétnom zmluvnom vzťahu navrhovateľa a odporcu. Ďalej odporca argumentoval, že je zrejmé, že jediným subjektom, ktorý navrhol cenu poistného a teda cenu poistenia, ktorý ju zapracoval do svojho obchodného plánu vrátane všetkých kalkulácií s tým spojenými a určením pravdepodobnosti bol navrhovateľ a nikdy nie tretí subjekt a že Ministerstvo financií SR bolo jedine subjektom, ktorý na podklade úplnej žiadosti navrhovateľa, ktorá obsahovala všetky zákonné náležitosti vrátane ceny poistenia vydal povolenie na podnikanie v oblasti poisťovníctva pre navrhovateľa. Na podklade takéhoto konania dozorného orgánu ale nie je možné uzavrieť, že by cena poistenia bola cenou určenou treťou osobou a aj na tomto základe je preto opakovane vylúčené použitie Princípov a to vrátane článku 6:105 v spojení s článkom 6:106 ods. 2 Princípov. Je absolútne zrejmé, že cenu poistenia určoval navrhovateľ a aj vzhľadom na náležitosti obchodného plánu v súlade s ust. § 11 ods. 3 Zák. č. 24/1991 Zb. navrhovateľ mal dostatočný prehľad nielen o samotnej cene, ktorú stanovil, ale aj o kalkuláciách sadziieb poistného a tabuľkách pravdepodobnosti, z ktorých kalkulácia vychádza. Pokiaľ navrhovateľ vo svojom vyjadrení uviedol, že sa prostredníctvom súdneho konania snaží dosiahnuť judikovanie nespravodlivého stavu, ktorým mu má v budúcnosti zabezpečiť poistné plnenie pre prípad dožitia za zjavne neprímeranú cenu, odporca práve s poukazom na ustanovenie článku 11 ods. 3 Zák. č. 24/1991 Zb. poukazuje na skutočnosť, že je to práve navrhovateľ, ktorý si stanovil svoj podnikateľský plán - obchodný plán s takýmito cenami poistenia. Navrhovateľa nikto nikdy nenútil navrhnúť také sadzby poistného aké vo svojej žiadosti navrhol, je preto minimálne nepochopiteľné v čom momentálne navrhovateľ vidí zjavnú neprímeranosť tých istých sadziieb, ktoré on sám navrhol a ktoré dostatočne odôvodnil nie len kalkuláciami týchto sadziieb, ale aj tabuľkou pravdepodobnosti, z ktorých kalkulácie vychádzajú a ktoré si navrhovateľ stanovil sám ako záväzné pre výkon svojej podnikateľskej činnosti, pričom odporca v tomto prípade vystupoval len ako osoba, ktorá vyslovila súhlas s navrhovateľom určenými zmluvnými podmienkami a vzorcami, pričom obsah zmluvy inak ovplyvňovať nemohol. Vo vzťahu k aplikácii článku 6:111 Princípov odporca opakovanie upozornil na nesúvislosť tohto ustanovenia s prejednávanou vecou a odporca niekoľkokrát v spore upozorňoval na nemožnosť klasifikovania vzniknutej situácie u navrhovateľa ako stavu, kde plnenie zmluvy sa stalo z dôvodu zmeny okolností nadmerne zaťažujúce. Navrhovateľ si takúto cenu poistenia stanovil v poistnej zmluve sám, pričom odporca je spotrebiteľom, ktorý bez možnosti akýchkoľvek zásahov do poistnej zmluvy túto mal možnosť prijať, resp. neprijať. Žiaden z argumentov navrhovateľa vyjadrený vo vzájomnej žalobe zo dňa 16.10.2012 nemá dôvod byť úspešný a preto nič nebráni, aby súd vzájomnú žalobu navrhovateľa zamietol a vo veci samej rozhodol. Ďalej odporca vo svojom písomnom vyjadrení argumentoval, že v danom prípade z predloženého vzájomného návrhu je zrejmé, že ide o žalobu na určenie, pri ktorej je potrebné preukázať existenciu naliehavého právneho záujmu na určení, avšak v návrhu absentuje akákoľvek zmienka o splnení tejto podmienky, rovnako ani na uskutočnenom pojednávaní nepredniesol navrhovateľ žiadne argumenty preukazujúce naliehavý právny záujem na určení, bez ktorého návrh navrhovateľa nemá reálny podklad. Na základe vyššie uvedených skutočností odporca navrhol, aby súd návrh navrhovateľa zamietol a odporcovi priznal trovy konania.

Súd vo veci nariadil pojednávanie a vec prejednal dňa 6.5.2016 v neprítomnosti právneho zástupcu navrhovateľa, ktorý bol na pojednávanie riadne a včas predvolaný a ktorý svoju neprítomnosť na nepojednávaní nežiadal ospravedlniť a ani z dôležitých dôvodov pojednávanie odročiť.

Súd vo veci vykonal dokazovanie obsahom súdneho spisu tunajšieho súdu sp. zn. 16C/277/2008 a to najmä rozsudkom Okresného súdu Košice I č. k. 16C/277/2008 - 270 zo dňa 14.11.2012, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 14.3.2013 a zistil tento s k u t k o v ý s t a v :

Ako už súd vyššie uviedol predmetným právoplatným rozsudkom súd určil, že poistný vzťah medzi navrhovateľom a odporcom vyplývajúci zo zmluvy o poistení osôb č. 5017100021 zo dňa 16.12.1996 trvá a navrhovateľ a odporca sú touto zmluvou o poistení viazaní (I. výrok rozsudku). Ako vyplýva z

odôvodnenia uvedeného rozsudku súd po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že navrhovateľ v konaní splnil zákonnú podmienku pre podanie žaloby o určenie v zmysle § 80 písm. c) O.s.p. a preukázal naliehavý právny záujem na požadovanom určení, ktorý je daný tým, že požadovaným určením sa odstráni stav právnej neistoty v jeho právnom postavení z poistnej zmluvy, keďže po jednostrannom zrušení poistnej zmluvy zo strany odporcu je navrhovateľ v neistote, či v prípade akejkoľvek poistnej udalosti môže očakávať dohodnuté poistné plnenie, teda či jeho osoba je, alebo nie je krytá pred poistnými udalosťami. Uplatnený nárok súd právne posúdil podľa ust. § 788 a nasl., § 493, § 516 ods. 1, § 570, § 575 ods. 1 a 2, § 37 ods. 1 a 3, § 39, § 40a, § 49a, §50a ods. 1 a 3, § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 48 ods. 2,3,4, § 35 ods. 1 a § 67 ods. 1 Zák. č. 8/2008 Z.z. o poisťovníctve, § 6, § 7 ods. 1 a 4, § 8 ods. 1 a 3, § 12 ods. 1 a § 17 Zák. č. 24/1991 Zb. o poisťovníctve v znení účinnom do 30.3.2008. Po vyhodnotení vykonaných dôkazov dospel k záveru, že odporca v konaní nepreukázal, že došlo medzi účastníkmi k dohode o zmene poistnej zmluvy, pokiaľ ide o možnosť ukončenia poistenia a nepreukázal ani naplnenie niektorej zo skutočností spôsobujúcich neplatnosť poistnej zmluvy. V danom prípade podľa názoru súdu nemožno konštatovať, že by poistná zmluva bola neplatná pre chyby v písaní a počítaní, nakoľko význam týchto úkonov bol pre obe strany nepochybný, dojednaná výška poistných súm bola bez pochyb jedným z určujúcich činiteľov, ktoré navrhovateľa viedla k uzavretiu poistnej zmluvy s odporcom. Taktiež nemožno poistnú zmluvu považovať za neplatnú preto, že by svojím obsahom, alebo účelom odporovala zákonu, alebo ho obchádzala, alebo bola v rozpore s dobrými mravmi, keďže poisťovňa, ako aj iný podnikateľ, musia rátať s určitým rizikom z podnikania a nebol to navrhovateľ, ktorý ponúkol produkt UDP-K, ale odporca, pričom ani skutočnosť, že zmluva mohla byť uzatvorená v dôsledku omylu, nezakladá povinnosť zmluvných strán zmeniť zmluvu. Omyl konajúcej strany totiž umožňuje uplatniť námietku relatívnej neplatnosti, pričom nie každý omyl je dôvodom neplatnosti a zmluva by mohla byť pomýlenou stranou úspešne napadnutá iba v prípade, ak by druhá strana o tomto omyle musela vedieť, alebo ho vyvolala, a okrem toho neplatnosti sa nemôže dovolávať ten, kto ju sám spôsobil. Vykonaním dokazovaním súd nemal preukázaný žiadny z dôvodov zániku poistenia upravený v ust. § 800 - 802 Občianskeho zákonníka a v článku 5 a v článku 11 ods. 2 Všeobecných poistných podmienok, ktoré sú súčasťou poistnej zmluvy uzavreté medzi účastníkmi konania. Súd za nedôvodnú považoval taktiež námietku odporcu, ktorou sa dovolával zániku povinnosti plniť z dôvodu nemožnosti plnenia v zmysle § 575 Občianskeho zákonníka a dospel k záveru, že odporcom tvrdené skutočnosti nepreukazujú vzniknutú nemožnosť plnenia podľa pôvodnej zmluvy, a teda že plnenie v tej časti zaniklo, keďže plnenie nie je možné, ako nemožno uskutočniť za sťažných podmienok, s väčšími nákladmi, alebo až po dojednanom čase. Z listinných dôkazov predložených v súvislosti s vykonaným dohľadom Národnej banky Slovenska u odporcu súdu vyplynulo, že Národná banka Slovenska neuložila odporcovi prepočítať produkt UDP-K a tým zvýšiť poistné od začiatku tak, aby bolo možné zachovávať dohodnuté poistné sumy, keď uviedla, že poisťovne vykonávajúce svoje činnosti na území SR sa môžu s nedostatočnou výškou technickej rezervy na životné poistenie vysporiadať viacerými spôsobmi, napr. zohľadniť túto nedostatočnosť z techniky technickej rezervy v hospodárskom výsledku a následne doplniť aktíva na krytie technickej rezervy voči poisteným, prípadne využiť na krytie technickej rezervy vlastné zdroje, alebo po písomnej dohode s jednotlivými poistenými vhodne zmeniť svoje zmluvné záväzky, prípadne previesť časť poistného kmeňa (skupinu poistných zmlúv) na inú poisťovňu, alebo pobočku zahraničnej poisťovne vykonávajúcu poisťovaciu činnosť na území SR. Z uvedeného vyplýva, že odporca teda mal možnosť z poistnej zmluvy plniť aj bez toho, aby bola nútená porušiť zákon o poisťovníctve, a to aj v prípade, že navrhovateľ nesúhlasil so zmenou poistnej zmluvy a preto podľa názoru súdu nemohla vzniknúť jeho povinnosť ako dlžníka z dôvodu nemožnosti plnenia. Vzhľadom na uvedené, keďže k zániku poistenia nedošlo dohodou ani súd nezistil žiadny zákonný dôvod zániku poistenia (koniec poistného vzťahu bol dojednaný k 17.12.2016), návrhu ako dôvodného vyhovel.

Určovací žalobou sa navrhovateľ v tomto konaní domáha vydania autoritatívneho výroku súdu, že určitý právny vzťah, alebo právo tu je. Takého určenia sa môže domáhať vtedy, ak má na tom naliehavý právny záujem, ktorý spočíva v tom, že právne postavenie navrhovateľa je bez tohto určenia ohrozené, alebo je neisté. Autoritatívne určenie súdom potom ohrozenie, resp. neistotu v právnom postavení navrhovateľa odstraňuje bez toho, aby ukladalo splnenie nejakej povinnosti. Pri určovacích žalobách sa na rozdiel od žalôb na plnenie zdôrazňuje ich preventívny charakter a význam. Naliehavý právny záujem na určenie je daný vtedy, ak je to aktuálny stav objektívnej právnej neistoty medzi navrhovateľom a odporcom, ktorý je ohrozením navrhovateľovho právneho postavenia a ktorý nemožno iným právnym prostriedkom odstrániť. Posúdenie naliehavého právneho záujmu je otázkou právnej kvalifikácie rozhodných skutočností tých pomerov (vzťahov), ktoré sú ohrozené neistotou a teda nebezpečenstvom budúceho porušenia právnych povinností iným subjektom.

Súd v predmetnej veci poukazuje na to, že pokiaľ navrhovateľ v tomto konaní návrhom žiadal súd o určenie, že poistný vzťah medzi navrhovateľom a odporcom podľa poistnej zmluvy č. 5017100021 zo dňa 16.12.1996 trvá a odporca má voči navrhovateľovi právo na poistnú sumu pre prípad dožitia sa konca poistenia vo výške 3.481,04 EUR po započítaní pohľadávky navrhovateľa vo výške 1.020,48 EUR, t.j. celkom vo výške 2.460,56 EUR, ktorá poistno - matematicky zodpovedá výške poistného skutočne uhradeného odporcom navrhovateľovi, alebo pre prípad, že súd prvý petít zamietne, aby rozhodol takto: určuje, že poistný vzťah medzi navrhovateľom a odporcom podľa poistnej zmluvy č. 5017100021 zo dňa 16.12.1996 z časti poistenia rizika smrti trvá a v časti poistenia dožitia sa konca poistenia zanikol, navrhovateľ v konaní naliehavý právny záujem na týchto určeníach ani netvrdil. Súd je toho názoru, že v danom prípade naliehavý právny záujem v tomto konaní na vyššie uvedených určeníach ani nie je daný v zmysle § 80 písm. c) O.s.p., keďže právoplatným rozsudkom Okresný súd Košice I č. k. 16C/270/2008 - 270 zo dňa 14.11.2012 určil, že poistný vzťah medzi navrhovateľom a odporcom vyplývajúci zo zmluvy o poistení osôb č. 5017100021 zo dňa 16.12.1996 trvá a navrhovateľ a odporca sú touto zmluvou o poistení viazaní (I. výrok rozsudku) a citované rozhodnutie súdu je pre účastníkov tohto konania záväzné a teda sú týmto rozhodnutím aj viazaní. Inak povedané v danom prípade vyššie uvedeným rozhodnutím súdu neistota v právnom postavení účastníkov konania bola odstránená. Z uvedeného dôvodu návrh navrhovateľa v tejto časti súd považoval za nedôvodný a preto ho zamietol.

Keďže z vyššie uvedeného právoplatného rozsudku ako už súd vyššie uviedol vyplýva, že poistný vzťah medzi navrhovateľom a odporcom vyplývajúci zo zmluvy z poistenia osôb č. 5017100021 zo dňa 16.12.1996 trvá a navrhovateľ a odporca sú touto zmluvou o poistení viazaní nedošlo ani k bezdôvodnému obohateniu na strane navrhovateľa v sume 794,93 EUR, tak ako to navrhovateľ tvrdil a ktorá suma by poistno - matematicky zodpovedala časti poistného uhradeného odporcom za poistenie rizika dožitia sa konca poistenia a preto súd návrh navrhovateľa aj v tejto časti považoval za nedôvodný a preto ho zamietol.

O trovách konaní súd rozhodol podľa ust. § 142 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie, alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

V danom prípade odporcovi ako úspešnému účastníkovi konania vznikli trovy konania a preto súd zaviazal navrhovateľa nahradiť odporcovi trovy konania v sume 119,11 EUR pozostávajúce z trov právneho zastúpenia v sume 119,11 EUR za dva úkony právnej služby a to:

1. podanie vo veci samej - vyjadrenie k vzájomnej žalobe zo dňa 24.10.2012 á 51,45 EUR + 1 x režijný paušál á 7,63 EUR,
2. účasť na pojednávaní dňa 6.5.2016 á 51,45 EUR + 1 x režijný paušál á 8,58 EUR podľa § 11 ods. 1 písm. b), § 14 ods. 1 písm. b) a c) a § 16 ods. 3 Vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovania právnych služieb v platnom znení.

O povinnosti navrhovateľa nahradiť odporcovi trovy konania v celkovej výške 119,11 EUR na účet jeho právneho zástupcu súd rozhodol v súlade s ust. § 149 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého ak advokát zastupoval účastníka, ktorému bola prisúdená náhrada trov konania, je ten, ktorému bola uložená náhrada týchto trov, povinný zaplatiť ju advokátovi.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie na Okresný súd Košice I do 15 dní odo dňa jeho doručenia, v dvoch písomných vyhotoveniach (§ 204 ods. 1 O.s.p.).

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha (§ 205 ods. 1 O.s.p.).

Podľa ust. § 251 ods. 1 O.s.p., ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na výkon exekúcie podľa osobitného zákona; ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.

V zmysle ust. § 205 ods. 2 O.s.p., odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že:

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.